

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 86.—, za polugodište K 48.—, tromjesečno K 30.—, mjesečno K 10.—, u maloprodaji 12 fil. pojedini broj. OGLAŠI primaju se uopravi lista trg. Cuztoza 1.

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj tiskari JOSE KRMPOVIĆ u Puli trg. Cuztoza 1. Uredništvo: Sijanska ulica br. 34. — Odgovorni urednik JOSE HAIN u Puli. — Rokopis se ne vraća. — Okl. rad. sus. post. št. 26.726.

Godina IV.

U Puli, ponedjeljak 8. travnja 1918.

Broj 903.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 7. (D. u.) Službeno se javlja: Na talijanskoj fronti ništa važno. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 7. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Na bojnjoj se fronti razvila popodne jaka paljba, kojoj su na Ancrei i Avrei slijedile jake engleske i francuske navale. Engleske pukovnije, koje su u gustim masama navaljivale, skrišle se sjeverno od Beaumont-Hamela te pred našim mostobranskim položajem sa objiju strana Alberta. Južno od Villers-Breagneuxa nijesu se u našoj vatri mogle razviti neprijateljske nasrtajne čete, koje su stajale u pripremi. Sa drugih fronta novo dovedene francuske divizije uzalud su nasrnule na zapadnom brijegu Avre medju Castel-Mailly, istočno od Thoryja, kod Cantignya te pet puta pred Mesnilom. Njihove se navale izjalovile kraj najtežih gubitaka, često poslije ljutog boja iz bliza. — Čete generala pl. Boucha navalile jučer u jutro na neprijateljske položaje na južnom brijegu Olse kod Amignya. Dok su si dijelovi izvojskili prelaz preko širokog, veoma močvarnog odsječka Olse, osvojile druge čete, polazeći sa istoka, jake neprijateljske položaje kod Amignya te na sjevero-istočnom dijelu šume Concy. Došli smo do ceste Bichancourt-Autreville sjeverni rub Barlisa. Uslijed premoćne vatre našeg topništva i naših bacala mina pretrpješe Francuzi velikih, krvavih gubitaka. Do sada je dovedeno do 1.400 zarobljenika i 20 strojnih pušaka. — U zračnom boju sastrjeljeno je jučer 18 neprijateljskih lijetala. Konjanički satnik pl. Richthofen izvojskio je svoju 76., poručnik Udet svoju 24. zračnu pobjedu. — Macedonska fronta: U pretpoljskim bojovima na Vardaru i kod Dojranskog jezera zarobljeno je nekoliko Grka, Francuza i Engleza. Sa ostalih bojišta ništa nova. — Ludendorff.

Poljaci prama Czerninu.

Beč, 6. (D. u.) Poljska agentura javlja iz Varšave: Poljski je ministar-predsjednik Stechowski upravio na ministra vanjskih posala, grofa Czernina, brzojavku, kojom ga moli da dobrohotno podupre nastojanje o uvršćivanju poljske države te izražuje nadu, da će se uspjeli, uslijed sadašnjeg međusobnog povjerenja, da se uvede na način odgovarajući obostranim interesima sva pitanja koja bi imala biti temeljem za odnošaj Poljske prema središnjim državama. Grof je Czernin u odgovoru na brzojavku čestitao ministru-predsjedniku na njegovo imenovanje te rekao da dijeli potpunu nadu Stechowskoga, da će uspjeti potpuno riješenje svih pitanja tičući se Poljske. Moli ministra-predsjednika, da se uvjeri, da će rado poduprijeti njegova nastojanja.

Rusko-rumunjski vojnički spor.

Berlin, 7. (D. u.) Wolffov ured demantuje vijest, da je rusko-rumunjski spor time svršio, da bi Rumunjska imala isprazniti u roku od dva mjeseca Besarabiju. Izmedju ruske i rumunjske vlade nije bio sklopljen nikakav ugovor. Izgleda takodjer, da namjere rumunjske vlade glede Besarabije ne odgovaraju tobožnim prihvaćenim obvezama vlade.

Mirovni pregovor izmedju Rusije i Ukrajine.

Moskva, 4. (D. u.) Odsjek je za vanjske poslove poslao 3. travnja ministarskom vijeću ukrajinske narodne republike u Kijev slijedeću notu: Odgovarajući na bezlični brzojav 2. travnja, kojim ministarsko vijeće narodne republike predlaže, da se započnu mirovni pregovori, vlada ruske republike, buduću je primljena ultimatumom od 21. veljače i brest-litovskim ugovorom, da sklopi mirovni ugovor sa ministarskim vijećem ukrajinske pučke republike, predlaže kao mjesto pregovaranja grad Smolensk. Predlažemo kao početak pregovora dan 6. travnja 1918. Što se tiče rata izmedju oba naroda, komesarijat za vanjske poslove pučke republike izričito odbija takvo obilježanje krvave borbe, koja se je razvila u Ukrajini. Sadašnja se borba odigrava izmedju dvije stranke ukrajinskog naroda te se može raditi samo o vrućim simpatijama, koje iskazuju u ovim tragičnim danima, tragičnim ne samo za ukrajinski narod, radničke mase Rusije prema radnicima i seljacima Ukrajine. — Potpisan: Pučki komisarijat za vanjske poslove: Čičerin.

Proslava godišnjice ustupa Amerike u rat.

Washington, 6. Reuter. Kod proslave godišnjice ustupa Udruženih država u rat, držao je predsjednik Wilson u Baltimore govor, u kojemu

je izjavio: Znamo, da rat zahtijeva od nas najvećih žrtava, no, Udružene države mogu sada biti više no ikada: prije sigurne, da je njihova sudbina ovisna o uspjehu rata, a ako izgubimo rat, izgubit će Udružene države i svoj položaj velike nacije. Wilson je spomenuo kako je kušao, da iz izjava njemačkih vojđa sazna za namjere Njemačke, te je istaknuo, da je namjere Amerike otkrio bez podrška i bez upotrebljavanja dvoumnih fraza, te da je pozvao neprijatelje, neka i oni tako otvoreno govore. Ovi su ali izjavili, da ne traže pravednosti, već vlast i nesprječeno provedenje svoje volje. Što su Nijemci učinili u Rusiji, Finskoj, u Ukrajini i u Rumunjskoj, to bi oni učinili i na zapadnoj fronti, kad bi mogli svladati tamošnje vojske. Neprijatelj bez sumnje namjerava podvrći svojoj volji i svom častoljublju sve slavenske narode, sve balkanske narode i sve pokrajine, kojima vlada Turska, te stvoriti svjetsku državu sile i trgovačke nadvlade. Wilson je zaključio, da je i sada pripravan govoriti o časnom miru, kojim će i slabi i jaki dobiti jednaki dio. No, kada je on svojedobno predložio takav mir, došao je odgovor njemačkih vojskovođa u Rusiji. On prima ovaj poziv na dvoboj, na koji se poziv može samo odgovoriti: silom do posljednjeg trlumpfa, jer će sila opeta dati kriješost svjetskim zakonima i uništiti svaku sebičnu nadvladu.

Pariz, 6. (D. u.) Havas. Pariško općinsko vijeće priručilo je prigodom godišnjice ustupa Udruženih država u rat svečan doček, na koji je bio pozvan poslanik Udruženih država Sharp, američki ratni tajnik Baker, članovi kabineta i alijski diplomati. Vanjski ministar Pichon izjavio je u svom govoru, da su Udružene države stupile u rat bez sebičnih namjera i samo radi toga, da posluže stvari civilizacije. Ma kako bolne bile naše kušnje, sumnjamo manje no ikada prije, da će iste svršiti porazom neprijatelja. Neustrašive savezničke čete, vodjene od vojskovođa, koji su se svojevrijem podvrgli jednom vrhovnom vojskovođi, koji uživa povjerenje svih, ne mogu biti pobijedjene. Samo pobjedom možemo doći do trajnog, pravednog mira, te znamo, da možemo samo onda sprječiti opetovanje novih nenanih navala, ako zajednično narodima istodobno sa pravom na samoodređivanje i sigurnostna jamstva, a to pomoću organizovanog prava. Poslanik je Sharp odgovorio: Moramo se boriti za pobjedu sve dotle, dok neprijatelj kuša, da nam narine svoje uvjete. Za ovaj će visoki cilj Amerika poslati Francuskoj na raspolaganje sva svoja pomoćna vrela i svu svoju momčad.

Iz Rusije.

Moskva, 6. Reuter. Otkako su Nijemci zaposjeli Poltavu, položaj je revolucionaraca veoma ozbiljan. Velike čete tjelesine prodiru sada prema Harkovu. Sovjetove čete se u harkovskom i poltavskom okružju opiru neprijateljskim masama. Nijemci su u Poltavi zepihenili tri milijuna puda žita, t. j. 49.140.000 kg.

Moskva, 6. Reuter. „Novaja Žizn“ javlja, e se je otkrilo, da je u Moskvi organizovana modra garda, kojoj se je priključilo 12.000 osoba. Organizacija hoće, da se sazove konstituenta.

* Francuski izvještaj od 6. travnja popodne: Noć bijaše oznamenovana žestokim opstrijeljavanjem. Sjeverno i južno od Avre, naročito u predjelu Le Monchel nema nikakve pješadijske djelatnosti. Na desnom brijegu Moze, u šumi Apremont, bijaše djelatnost topništva gdjekada živahna. Dva njemačka poduzeća, prvo sjeverno od Vaux les Palameix, drugo u predjelu Seuzexa, nijesu imala nikakvog uspjeha. Na ostaloj fronti bijaše noć mirna.

6. travnja na večer: Na fronti Olse i Somme trajala je topovska borba žestoko dalje. Jutros je neprijatelj poduzeo jaku navalu na naše položaje medju St. Georgeom i Monchelom; ova je navala bila sattrta našom topovskom vatrom te se je posve izjalovila. Pred našom linijom leži mnogo lješina. Dalje sjeverno rastjeraše naše baterije sakupljajuće se čete u šumi južno od Hangarda i u predjelu Demuin. U odsječku Oyon pokušali su Nijemci, da nam poslije opstrijeljavanja sa granatama velikog kalibra istrgnu našu dobit na zemljištu sjeverno od brda Renaud. Iza veoma živahnog boja održaše naše čete postignuti uspjeh te na lijevom brijegu Olse osvojeno zemljište. Dan bijaše oznamovan nizom žestokih navala, što su ih Nijemci poduzeli na fronti Abbecourt, južno Chaunya i Barisisa. Naše su se čete oprale, te su se, nanijevši napadom velikih gubitaka, prema zapovijedi povukle u pripravljene već položaje. U Argonama i u predjelu St. Mihiela i de Saptá prilično jaka

djelatnost obaju topništva. — Belgijski izvještaj Na čitavoj fronti zaba topovska djelatnost. — Izvještaj istočne vojske od 5. t. mj.: Na Strumi okršaji, tijekom kojih su Englezi zarobili nekoliko Bugara. Izmjenična topovska djelatnost na Dobrom polju, u zavou Crne i zapadno od Bitolja. Alijski su lijetaci bacili na neprijateljske gradjevine 2 tone rasprsiljivih tvari.

* Bombardovanje okolice Pariza se je danas nastavilo. Tri su osobe ranjene.

* Talijanski izvještaj od 6. t. mj. Djelatnost neprijateljskih baterija bila je kroz noć umjerena na čitavoj fronti, samo na visoravnici Asiago bijaše jača. Naše je topništvo pucalo na neprijatelja te je uništilo opkope na otoku Volina, te Ponte di Piave. Medju Adičom i Piave nastavljali su naši izvidnički odjeli svoju djelatnost, usljed koje smo u kotlini Asiaga učinili zarobljenika, dok smo u predjelu Tonale strojnica i puškaranjem rastjerali austro-ugarski odjel, koji je kušao, da se približi našim linijama.

* Talijanska je granica opet zatvorena.

* Engleski izvještaj od 5. t. mj. na večer: Jutros je porasla djelatnost neprijateljskog topništva i opkopnih mužara sjeverno od Somme; na to je uslijedio niz jakih pješadijskih navala duž čitave tamošnje bojne fronte, koja se nalazi medju Sommom i susjedstvom Bucquoya. Posljednji izvještaji kažu, da nijesu ove navale imale nigdje znatnih uspjeha, već da su po neprijateljske čete imale samo daljnji teških gubitaka. Na istoj fronti provedoše naše čete uspješnu navalu u blizin. Hebuterne te doveđoše 200 zarobljenika i nekoliko strojnih pušaka. Južno od Somme nije na engleskoj fronti poduzeo danas neprijatelj nikakvih navala. Izvještaji potvrđuju, da je jučerašnja borba na ovoj fronti bila vanredno tvrdokorna te da je neprijatelj poduzeo više nasrtajnih navala na naše položaje istočno od Villers-Bretonneuxa. — Engleski ratni ured javlja dne 5. t. mj. na večer: Od ranog jutra dalje poduzimalu Nijemci žestoke navale sjeverno i južno od Bernencourta. Kod Moyenneville, kod Dernancourta i jugozapadno od Alberta uspjelo im je, te su prodrli u naše obrambene linije. Kod Alberta bje položaj uspostavljen protunavalom. Kod Mesnila i kod Beaumont-Hamela bila je naša linija žestoko opstrijeljavana te su kod Mesnila bile poduzete i nekoje pješadijske protunavale, koje ostadoše bez uspjeha po neprijatelja. Neprijateljska navala kod Moyenneville bijaše suzbita. Kod neke navale jugoistočno od Gommecourta zarobiše naše čete 120 vojnika. Na engleskoj fronti južno od Somme vladaše mir.

* Engleski radnici za rat. U arsenalu u Woolwichu zaposleni radnici svih kategorija prihvatili su na velikoj svojoj skupštini slijedeću resoluciju: Na javnoj skupštini sakupljeni strojnici arsenala u Woolwichu obvezuju se, da će ratujuću svoju domovinu podupirati sve dotle, dok ne bude uništen njemački vojnički stroj. Sa sadašnjim vodećim muževima u Njemačkoj ne smije se sklopiti nikakav mir. Držanje Macdonalda i drugih pacifista se osudjuje.

* Engleske čete u Vladivostoku. Poluslužbeno se javlja iz Moskve, da će se u Vladivostoku iskreati takodjer i engleske čete.

* Češki socijalni demokrati Czerninu. „Venkov“ javlja, da je načelnik češkog socijalno-demokratskog kluba u carev. vijeću, zastupnik Haberman, poslao ministru grofu Czerninu slijedeću brzojavku: „Vaša ekscelencio! U ime mog kluba najodlučnije prosvjedujem proti napadajima Vaše ekscelence na češki narod. Češki narod je u ovom ratu mnogo žrtvovao i pretrpio teških gubitaka te već usljed toga nije zaslužio, da se ga na takav način napada. Češki narod, češke majke, kaošto i njemačke te mađarske majke žele mir i to pravedan i trajan mir bez aneksija i kontribucija, na temelju pravog, poštenog i demokratskog prava naroda na samoodređivanje, misli, kojoj navale Vaše ekscelence nijesu koristile već škodile“.

* Nova njemačka ofenziva na zapadu. Prema vojničkom suradniku „Tagesposte“ može se nova bojna djela, koja su započela južno od Somme, smatrati za uvod nove njemačke ofenzive na zapadu.

* Bugarsko je sobranje prihvatilo kredit od 2 milijuna.

* Ratna se je djelatnost u Finskoj, po nekoj vijesti „Tidinga“ iz Vase, znatno pooštrila. Bijeli gardisti poduzeli su ofenzivu protiv Boeruborgu, te poslaše pojačanja na Karelje. Cijela zemlja čeka navalu Nijemaca na Helsingfors i Aboo.

* Ruel će se Japancima oprijeti. Poslužbeno se javlja iz Moskve, da je vijeće pučkih opunomoćenika poduzelo političke korake te istodobno naložilo svim sovjeticima u Sibiriji, da se odupru navali na rusko zemljište.

* Japanci u Vladivostoku. Amerikansko je ministarstvo vanjskih posala dobilo vijest, da su se japanske čete iskrcale u Vladivostoku, da štite život i vlasništvo. — Japansko je iskrcanje četa u Vladivostok slijedilo uslijed nasilja počinjenih 5. travnja od pet oboruženih Rusa protiv nekoj Japanki. Iskrcalo se je malo odjelenje mornara jednog u luci usidrenog japanskog krstaša, e da bi se spriječili daljnji neredi.

Političke vijesti.

Izolovanje Čeha i Jugoslavena.

„Slovenski Narod“ donša: Interesantna razjašnjenja o važnosti Czerninovog govora daje nam budimpeštanski „Deli Hirap“, koji je već pred nastupom vanjskog ministra priopćio bečku informaciju o nacrtima grofa Czernina. „Deli Hirap“ veli: Grof će Czernin stupiti na čelo velevažne akcije, koja ide za tim, da se u bečkom parlamentu izolliraju Česi i Jugoslaveni, dotično, da se umjereniji dio čeških i jugoslavenskih političara vrati na put realne politike. Prvi je Czerninov cilj, da sastavi radnu većinu, koja je ovisna od sudjelovanja Poljaka. Ove valja ponajprije predobiti. To se može naravno postići samo uredjenjem holmskog pitanja i takvim garancijama, koje će zadovoljiti državne aspiracije Poljaka. Njemački su krugovi spremni, da se obaziru na najdalekosežnije poljačke želje, a i u Berlinu se približavaju ideji, da se i ukrajinsku vladu predobije za to, da se odreče poljskog dijela holmske gubernije u priloge Poljacima. Ako Czerninov nacrt podje za rukom, stupa će Poljac i Jugoslaveni biti izolovani.

Sastanak dalmatinskih zastupnika u Zadru.

Svim narodnim zastupnicima iz Dalmacije na zemaljskom saboru i carev. vijeću bio je upravljen sljedeći poziv: „Velečljene gospodine: Čast nam je pozvati V. G. na skupni sastanak sviju zastupnika na dalmatinskom saboru i carevinskom vijeću, koji će se držati u Zadru dneva 13. (subota) travnja o. g. sa sljedećim dnevnim redom: 1. Politički položaj; 2. Ekonomske i opskrbe prilike u Dalmaciji; 3. Eventuala. Na sastanak je pozvan također predsjednik Jugoslavenskog kluba u Beču g. dr. Ante Korošec. S obzirom na važnost sastanka, koji je prvi skupni sastanak od početka rata, računamo stalno i na sudjelovanje V. G. Uz kolegijalni pozdrav. Zadar, 29. ožujka 1918. — Dr. Dušan Baljak, Juraj Blankini, Dr. Ivo Prodan.“ Budući da bi se moglo lako dogoditi, s obzirom na današnje slabe komunikacije i poštarske prilike, da kojem zastupniku ne stigne za vremena poziv, mole se ovim, da dodju, i ako ne prime posebnog poziva. — Predsjedniku Jugoslavenskog kluba u Beču dru. Korošcu poslano je sljedeće pismo: „Vrlo poštovani gosp. kolego! Dne 13. travnja, naći će se ovdje u Zadru na okupu svi zastupnici na zemaljskom saboru i carevinskom vijeću iz Dalmacije, da u prvom redu vijećaju o političkom položaju, te o ekonomskim prilikama, u kojima se zemlja nalazi. S obzirom na jedinstvenu akciju svih južnih Slavena, koja je našla osobita izraza u djelovanju Jugoslavenskog kluba, a u Vama neustrašivog i neumornog radnika oko koncentracije narodnih sila, bili bismo Vam veoma blagodarni, kad biste htjeli i Vašom prisutnošću počastiti ovaj sastanak. Ovim tumačimo i želju ostalih drugova. Sa odličnim poštovanjem. Zadar, 29. ožujka. — Dr. Baljak, Blankini i Prodan.

Iz slavenskog svijeta.

Iz češkoga svijeta. (Od našeg posebnog dopisnika.) Tko prati današnji javni život u češkim zemljama, mora opaziti ono čilo ruho, koje je nastalo iza duga počivanja i priječenja snažnog života. Osobito sada na proljeće opaža se, koliko mlade snage i svježosti ima još u tom narodu, koji je nebrojeno puta bio poražen, o kojem su njegovi neprijatelji snivali, da je već uništen, ali on se uvijek iza svakog poraza oporavio, podigao se silan i jak, da potrese položajem svojega protivnika, da uzdrma tu neprilodnu i nepošteno sagradjenu zgradu. Vidjet je taj život i po gradovima, a opazit ga je osobito po selima, kamo još nijesu doprle ratne grozote i posljedice duga ratovanja, kao što su to doprle u naša nalazibitija sela, a osjeća se to i pri razgovoru za svakim čovjekom, koga susretneš. Čeka se, radi se, čisti, iz temelja se čisti. Sve stranke, na početku rata rastjerane, okupljaju se na novo, svaka s novim programom, prerađenim prema potrebama, koje je rat iznio i prema iskustvima, koja su tijekom rata nastala. Uskršni broj „Narodnih Listy“ kao da je posvećen ideji uzajamnosti češko-jugoslavenske. Tu govori Kramar o Jugoslavenima i Česima, Červinka nastavlja pisanjem o svojim dojmovima sa svečanosti Preradovićeve stogodišnjice u Zagrebu, dr. Fr. Ilešić piše o Preradoviću, Krasinjskom, Stulcu, konstatuje se velika manifestacija za Jugoslavena, Jugoslavensko veče, koje se obdržavalo 1. t. m. te se iznaša pozdrav jugoslavenske srednjoškolske omladine češkoj srednjoškolskoj mladeži, u kojem se ističe, da je i naša i češka sloboda i ujedinjenje cilj obiju naroda. U literarnom prilogu uskršnog broja tog

lista nalazi se opet na uvodnom mjestu pjesma našeg Jugoslavena Boža Lovrića: „Majka pod križem“, koja je napisana kao original za „Narodni Listy“, te ju je odmah preveo na češki Jan Hudec. Ali i drugi listovi bilježe sa simpatijama osobito pokret kod Slovenaca, koji se svojim značajem bliži češkom nastojanju i radu. „Češka Straž“, list realista Masarykove stranke, bilježi sa simpatijama manifestaciju Slovenaca od 24. pr. mjeseca u Ljubljani i predaju 200.000 potpisa slovenskih žena za samostalnu jugoslavensku državu. „Moravsky Sever“ veli dapače, da bi se Česi imali pred Slovencima stidjeti, a što da kažemo mi tekar, Hrvati, sinovi jednoga naroda, braća slovenske braće, koji hoćemo jedno da budemo! — Macharova „prodaja“ rukopisa u korist „Češkog Srca“ u Beču izazvala je u češkim krugovima osjećaj grijeha. Grijeha naime prema nepoznavanju prilika, koje vladaju i u kojima žive češka djeca u Beču, i koje su natjerale Machara, da prodaje za neznatnu cijenu, na brzu ruku, komad svog života, svoje rukopise. U „Češkoj Straži“ oziva se već oglas, koji ozbiljno i uvjerljivo raspravlja o toj „prodaji rukopisa“, jednog od najindividualnijih čeških pjesnika i pisaca, te dokazuje, koliko li štete za buduće kritičare češke književnosti, izgube li se ti rukopisi, jer nema sumnje, da bi se kasnije možda tim rukopisima, koji su u tako plemenitu i svetu svrhu bili rasprodani, vodila trgovina špekulanta i ljudi bez časti i poštenja. Pozivlje za to, da mu se pridruži još 199, koji bi bili pripravnici, da dadu po 10 kruna svaki, tako, da otkupe rukopise, te ih predadu češkom muzeju, a češko srce dobit će svotu za rukopise tim prije. Na koncu veli autor: Samo tako moći ćemo izbjeći sudu budućnosti, da smo, i ako smo mogli spasiti nekakvim novčićem imovinu više negoli privatnu, gledali tupo bez interesa, s rukama u džepu, kako se ona razmeće. U istom broju lista javlja se mu već jedanaest drugova, koji su pripravnici, da kupe u cijelosti Macharove rukopise.

Rusija. U 2. broju „Češke Straže“ piše dr. Stan. Nikolau spominjući Gogoljeve riječi o ruskoj trojci: A danas zaista leti Rusija u neznama. Tko može ravna uzdama trojke, gdje će da padne prepreg bez sile, do zadnjeg daha izmoren? Mi, koji živimo u doba ruske revolucije, u doba tog kaosa, teško shvaćamo, kakovih li ogromnih smo prevrata svjedoci, bez obzira na bržnu cenzuru, koja nam postavlja naočare sad crne, sad zelene, sad crvene, prema tomu kakve — recimo zahtijeva moda cenzure u to doba. Ruskom se revolucijom zatresla cijela šestina zemaljske površine, i drhtanje tog kolosa zahvaća cio ostali svijet. Država sa 180 milijuna pripadnika raspada se u čestice, koje zaista čine kao u kaleidoskopu, tvore mjesec od mjeseca nove silice; sad se sakupljaju, sad se raspadaju, a mapa se Rusije mijenja u nekoliko nedjelja tako, kao da brzo okrećemo listove historičkog atlasa, koji predstavlja razvoj ruske države. Tim također dolaze nam pred oči mnoge pojave, kojih dosad nijesmo skoro ni opažali, zadovoljujući se jednostavno sveukupnom slikom Rusije. Koliko se problema u svim smjerovima ljudskog života tu najednom pojavljuje pred našim pogledom, koliko težnja i nastojanja tu se najednom razbija međusobno kao valovi u burnom oceanu, ali koji mogu također lako razbiti i tvrde litce, koje to more zatvaraju, i pokopati ih u svoje nepregledne dubine. Mi, koji smo imali biti „Srednjevropljani“, često si ne predstavljamo prostranost Rusije, a to nas vodi nekada do pogrešnih zaključaka. Prostranost je Rusije na pr. još za polovinu naše države veća negoli je cijela ploha mjeseca, koja je k nama okrenuta. Dok u Evropi pripada Rusiji više od polovice našega kontinenta, ne mislimo na to, da na primjer, pozorište događaja u Finskoj i na Kavkazu, kad bi bilo premješteno na zapadnu polovinu, ležalo bi jedno negdje u Danskoj, a drugo u južnoj Španjolskoj. Osobito mi Česi, koji živimo skoro u jednoj kolibi i pod jednim, nekada negotoljubivim krovom, ne možemo dobro shvatiti raspoloženje ruskoga čovjeka. Naš češki svijet završava nam nekoliko sati iza Praga, dok ruskom čovjeku sto i sto kilometara iza njegovog rođenog kraja, a jedva kad nestane službene azbuke i zahtijeva se od njega nekada blage uspomene pašaport, sjeti se, da je došao na granice ne druge države, nego drugog — svijeta. Pak osrednji ruski čovjek — a taj igra danas važnu ulogu u prevratima — ili lako povjeruje govorima najvećih fantastičara, ili se postavi mirno i bezbrižno i bez interesa k pitanju, da li će nekakvo podružje tamo na zapadu biti izgubljeno, ili se izravno protivi da se uznemiruje radi toga u svom miru. Slaba središnja vlada nije dala proniknuti osjećaju zajedničkog interesa i odgovornosti u korist cijeline“. Govoreći o narodnostima u Rusiji, veli auktor: A Rusija je ipak iza Austro-Ugarske najkompliciranija država, što se tiče narodnosti. Svih Rusa jeste u državi 69 po sto cijelog pučanstva, dakle brojčani odnošaj njihov prema neruskim narodnostima jeste malo bolji negoli je odnošaj Čeha prema Nijemcima u Češkoj. Ali sami Rusi dijele se na tri ogranka, o kojima se vode neprestani sporovi, da li su to prije dijalektičke skupine ili samostalni narodi. Kod nijednog

narodnog plemena nije dovoljno imati svoje pjesmice, dijalektičke osobitosti; samo kod Slavena, da budu tako tim više rascijepani. U čiju korist, jeste jasno. Nijemci, koji pišu svoje knjige — a osobito sada za rata napadno mnogo — u plattdeutsch, ni u snu ne napadne im da rade iz toga političke zaključke, iako različnost jezika, tipa i karaktera jeste veća, negoli među moskovskim i kijevskim mužikom. Ali t u d j i ljudi nagovorili su Bjelorusu, da upotrebljavaju latinicu, tu d j i ljudi savjetovali su Ukrajincima različitu azbuku i novi su narodi goisvi...

Domće vijesti.

Društvo za zaštitu djece u Pull. Svi dobročinitelji i prijatelji našeg društva za zaštitu djece, koje društvo stoji pod pokroviteljstvom Njezine Preuzvišenosti, gospodje Julije Fiedler, pozivaju se ovime na glavnu i utemeljiteljnu skupštinu, koja će se obdržavati danas dne 8. travnja u 5 sati popodne u općinskoj dvorani za sjednice, sa sljedećim dnevnim redom: 1. Izvještaj pripravnog odbora; 2. Odobrenje društvenog statuta; 3. Izbor predsjedništva; 4. Raspravljanje o eventualnim prijedlozima. Umoljava se za čim obilnije prisustvovanje kod ove skupštine. Dr. Pfeifer v. r.

Narodna skupština u Zametu. Po „Jutarnjem Listu“ imala se je 7. travnja obdržavati u Zametu velika narodna skupština, koju je sazvao narodni poslanik Spinčić. Na ovu skupštinu pozvani su dr. Korošec, dr. Tresić, dr. Ravnihar i mnogi poslanici iz Hrvatske i Slavonije.

Prodaja riba. U slučaju, da priprije riba, prodat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imaju danas vlasnici karata počevši od broja 3501.

Dnevne vijesti.

Nema ograničenja u reklamacijama. Iz Beča javljaju: Predsjednik kršćansko-socijalne stranke Hauser i zamjenik predsjednika zemaljskog odbora Stöckler, da se informiraju glede reklamacija vojnih obvezanika, osobito gospodara i obrtnika, bili su kod ministra za zemaljsku obranu. Ministar je izjavio u prisutnosti zapovjednika grupe za reklamacije, generalmajora Bardika, da vijest, da će sve reklamacije kod osoba do 37. godine života biti povučene, odnosno, da ne će uslijediti nikakve reklamacije više kod osoba te godine, ne odgovara istini, te da se mjerodavni krugovi tom misli nisu nikada bavili.

Za dopust zatvorena mjesta. Dnevna zapovjed lučkog admirala od 7. t. m. kaže: Radi boginja zatvorena je za dopust općina Obrovac u kotaru Benkovac; krajevi Dubrava, Vrulje-Bilice, Konjvrate i Baraja u općini Šibenik; Ljubac u općini Knin; čitava općina Oklaj-Promina; kraj Tepljuk u općini Drniš; kraj Kijevo u općini Vrlika.

Novi list u Vinkovcima. Iz Vinkovaca smo primili prvi broj novoga tamošnjega lista „Vinkovačke Novine“, koje izlaze svake subote. Ovaj list je namjestio bivši vinkovački tjednik „Vinkovci und Umgebung“, koji je prestao izlaziti nakon 22 godine svoga izlaženja. U Vinkovcima je do sada izlazilo „Graničar“, „Vinkovački tjednik“, „Vinkovački glasnik“, „Svjatlost“ i „Cibalis“. Novi list „Vinkovačke novine“ stoji na stanovištu narodnoga samoodređenja i ima da što više prosvjetli široke slojeve našega naroda u vinkovačkoj okolici, da uništi bolest graničarstva, t. j. političke malodušnosti itd. List je spretno uredjivan. Godišnja mu je pretplata 12 K, pojedini broj stoji 24 fillira. Odgovorni urednik je dr. Ivan Istvanović.

Prosvjeta.

„Književni Jug“. Izišao je VII. broj ove jugoslavenske književne i umjetničke revije sa sljedećim sadržajem: Niko Bartulović: Kulturno jedinstvo i Slovenci. — Mirko Korolija: Ime. — Vladimir Nazor: Šarac. — Ivo Andrić: Povratak. — Dr. Ivan Lah: Nova Carakjeva knjiga. — Nikola Polić: Rana proljet. — Zatočenik: Najčelnija književnost. — Rado Rehar: Dve pesmi. — F. D. Marušić: Zvona. — Božo Lovrić: Prosjaci. — T. Pančonov: Kazalište. — U pregledu pišu dr. J. A. Glonar o „Savremeniku“, N. Bartulović o „Dom in Svetu“, M. Magarašević o Ivičevoj historiji Srba i dr. I. Votar o Nasti Rojc i Mili Vod. Kao umjetnički prilog donša jednu študiju Hinka Juhna. — „Književni Jug“ izlazi dva puta mjesečno latinicom, ćirilicom i slovenački, a pretplata mu je 40 K na godinu, 20 K na pola godine, a 10 K na četvrt godine. Adresa „Književni Jug“, Zagreb, Gundulićeva ulica 29.

Guy de Maupassant: Baština. Kao 115./7. svezak „Humorističke biblioteke“ upravo je izašla ova majstorska Maupassantova novela. U njoj je odličnim realizmom i francuskom duhovitošću prikazano nastojanje nekog bračnoga para, da dodje do potomka, jer ga onda čeka milijunska baština. Djelo se odlikuje svim onim književnim vrlinama, koje su Maupassanta učinile „Kraljem evropske novele“. Cijena K 1-50. — 50 najboljih šaljivih romana i pripovijesti sniženo K 10. Adresa: „Humoristička biblioteka“, Zagreb.